

Autopoética

Ramiro Fonte

Formas de citación recomendadas

1 | Por referencia a esta publicación electrónica*

FONTE, RAMIRO (2011 [1991]). “Autopoética”. *Boletín Galego de Literatura*: 5, 151-155. Reedición en *poesiagalega.org*. *Arquivo de poéticas contemporáneas na cultura*.

<<http://www.poesiagalega.org/arquivo/ficha/f/342>>.

2 | Por referencia á publicación orixinal

FONTE, RAMIRO (1991). “Autopoética”. *Boletín Galego de Literatura*: 5, 151-155.

* Edición dispoñíbel desde o 8 de febreiro de 2011 a partir dalgunha das tres vías seguintes: 1) arquivo facilitado polo autor/a ou editor/a, 2) documento existente en repositorios institucionais de acceso público, 3) copia dixitalizada polo equipo de *poesiagalega.org* coas autorizacións pertinentes cando así o demanda a lexislación sobre dereitos de autor. En relación coa primeira alternativa, podería haber diferenzas, xurdidas xa durante o proceso de edición orixinal, entre este texto en pdf e o realmente publicado no seu día. O GAAP e o equipo do proxecto agradecen a colaboración de autores e editores.

Autopoética

¿D e que fala boa parte da poesía chamada moderna máis que da morte do poeta? Desesperadamente Hölderlin procede a sacralizalo. A vía de Hölderlin é unha vía trágica. Cárgase dun entusiasmo sobrehumano, tan heroico coma mozo, cando non facía outra cousa que dictar o destino trágico do poeta. Baudelaire muda o territorio dos mitos polos paraísos artificiais, pero aínda promete a grande viaxe. As asas do seu albatros aínda poden levalo a afastadas terras; cara ó luminoso arquipélago de Hölderlin pero xa non ó tempo da orixe. O poeta comeza a fuxir a cambio de ningunha terra. Aínda hai poeta en Rimbaud cando se embarca no seu “bateau ivre”. ¿E despois? Os poetas do século XX seguiron porfiando nestas cuestións pero dun xeito ou máis filosófico ou máis privado. Todo poeta debe comportarse como se fose o derradeiro poeta e, ó mesmo tempo, o poeta futuro.

Tres poemas e oito fragmentos

OS OLLOS DO PASEANTE

As casas en ruínas son á infancia
O que o niño vén sendo ó paxaro que torna.
Puideron esquecer a sombra dos rapaces,
Non a amarga figueira
Nin o voo da andoriña.

(*) Ramiro Fonte naceu en Pontedeume no ano 1957. É un dos autores xoves máis celebrados no panorama das letras galegas. Ten publicados os seguintes libros de poemas: *As cidades da nada* (Ferrol: Sociedad de Cultura Valle-Inclán, Col. Esquí de Poesía, 1983), *Designium* (Premio da Crítica “Galicia” e Premio “Losada Diéguez”, Vigo: Ed. Xerais de Galicia, 1984), *Pensar na tempestade* (Barcelona: Sotelo Blanco, Col. Leliadoura, 1986), *Pasa un segredo* (Vigo: Ed. Xerais de Galicia, 1988. Premio da Crítica española, 1989). Como narrador publicou: *Catro novelas sentimentais* (Vigo: Ed. Xerais de Galicia, 1988), *As regras do xogo* (Pontevedra: Ed. do Cumio, 1990). O seu último libro mereceu o Premio “Esquí de Poesía” (*Adeus Norte*, Ferrol: Sociedad Cultural Valle-Inclán, Col. Esquí de Poesía, 1991).

¿Que insegura amparanza
No seu baleiro pobre procuramos;
Na silenciosa dor das súas trabes
Que sustentan un ceo ben pequeno,
Que as vai afornecendo
De choiva, mar e frío, algunha estrela
Para que continúen xerminando?

¿E nas fiestras que agrandan
A cegueira dos seus anos
Para que pase o aire, a noite e o bulicio
Do porto na mañá
Cos nomes estranxeiros dos seus buques?

Algo volve de alí, do lugar luminoso
Que creou a mentira da cidade
Moi dentro de si mesma como se están creando
Outras flores rebeldes, descontentas
Non nas aforas; si no seu corazón
Sen que queiramos velas,
Sentir a silenciosa maduración dos soños;
O rostro interminable dos pecados humildes.

Entrei aquí.

Moi preto
Do corazón que tiven estaban as ruínas
Daquela casa.

Persequín o seu xeito de morrer de vagar,
E nos primeiros pasos que intentei
Nas silveiras, no escombros,
Desandei un lugar da miña vida.

E tiven por fermosa penitencia
Aquela vila branca de casas abatidas.

AS LÚAS SUBURBANAS

Que me concedan, prósperas,
As lúas suburbanas o dereito
A regresar a ti;
Que mo diga esa luz
Pesimista que vén sempre do norte
E cingue as sorprendidas catedrais do asteleiro,
E o aire que se avolve nas primaveras vellas
No que xiran papeis e cousas vás,
E os paxaros detidos
que me indiquen
Como podo volver amar aquilo,

Saldar, en fin, a débeda que teño
Con case tanto;
Dirixirme outra vez por certas rúas
Cos pasos que deixei, preguiceiros na tarde,
Como se deixa a sombra nun cristal,
E perderme dos homes, e esquecerme.

Sei onde estás, cidade,
En que casos, perante cal perigo
Que ás veces merodea un corazón veloz,
Eu procuro volver;
Baixar ós barrios íntimos das lúas,
A un mesmo tempo doces e infelices
Coma son as razóns dos fráxiles desexos.

Sei onde estás,
A que ribeira ou porto
Se dirixen os ecos das nosas risas xuntos,
En que brazos de nai morren camiños
De mar, de ingratidade;
Onde hai arruinados baluartes
Que albiscan con tristeza malos tempos.

Afaite ó meu cansazo,
Ó que perdín cos homes
Noutras grises cidades opulentas;
Aquilo que ti mesma, xenerosa, concediches.

E sei por que motivo,
Por que herdanza de pais,
De graves e celestes carpinteiros
Do ceo dos teus buques, por que leves
Raíces afogadas no aire,
Por que engano de nubes vagacentas
Que levan a tristeza
Que recollen da terra cara ó leste,
Vou procurar as rotas que marquei noutro inverno;
Deixar que veña a min esa rúa profunda
E que toque o meu peito un pouco antes
De partir para sempre para sempre.

E podo cabalmente decatarme
Se é neste lado esquerdo da nostalxia
Ou nos pasos sen volta dun esquezo
Onde me doe a choiva que bate nos polígonos,
Onde a luz entoldada,
A multitude xenerosa e nobre das túas casas
Ás que alguén lle roubou a promisión dos días
E os traballos do home;

E esa prata cincenta do arrabaldo
Tan semellante á luz nos seus motivos
Na que ben madurecen os soños e as distancias.

E así fai a lembranza para que a lúa nova
Menos triste quizais, pouco reparadora
E sen embargo amable coma as lúas de antano;
Esas humildes lúas suburbanas
Que tanto concederon,
Ilumine, ilumine;
Acenda os seus camiños para que eu me dirixa
Ó lugar onde estás, onde me morres lenta,
Lentamente cidade dos meus anos felices.

PARA QUE NON DESPERTEN OS MEUS SOÑOS

Para que non desparten os meus soños
Nin a flor carnívora que se alimenta do meu cansazo.

Para que o coitelo azul da serenidade
Non corte o fío lento que me asegura a ti.

Para que o meu corazón poida defenderse
Do barbeito, do que se deixa a ermo;
Dese lugar que, en balde, agarda novas lúas
Para que nós poidamos semear.

Para que a vella gabarra dos meus días vellos
Non atope un esteiro onde entregarse.

Para que haxa un rompente no centro dos motivos
E a vaga da traición non suba ós nosos peitos.

Para que non desparten os meus soños, dime

¿Que farei coa vixilia, coa luz e co desvelo;
Co lóstrego inocente que poño na mirada?

FRAGMENTOS

1

Así fose posible
Recoller esa imaxe dunha casa
Coas súas fiestras acesas
Esvarando na auga e no tremor da noite.

2

Os pacíficos muxidos dos cargueiros na madrugada
Lembran as queixas victoriosas de eternos afogados.
O steamer no que quería fuxir Mallarmé.

3

As botellas de náufrago que leven, polo menos, o mellor de nós mesmos
para despois dos días de Alcíone.

4

Pero cando fuximos
Xa non o facemos a cambio de ningunha terra.
¿Será pola colleita xenerosa
Que cremos existente noutros peitos?

Non é certo que os camiños sirvan
Para afastarnos
Senón para volver.

5

Crear un deserto dentro de ti
E atreverte despois a atravesalo.

6

Coller unha estrela morta
Nas nosas mans non doe.

7

Esa débil fronteira que amablemente
Nos separa dos desesperados.

8

Petersburgo.
Certas cidades débense amar sen ir a elas.